

Fernando Vidal

ANY I

ABRIL 1928

N.º 4

LA DANSA MÉS BELLA...

PORTANTVEU DEL FOMENT DE LA SARDANA

SVMARI

Cal que hi ajudem tots. — La millor dansa? La dansa de casa, per Cisó.

Les sardanes en el paisatge, per Quiquet. — La nostra verema,

per Ambrosi Carrion. — Al gloriós Pep Ventura, per

Xiu-Xiu. — L'Avi Pep, per Aureli Campmany.

El plor d'En Pep Ventura, per Tomàs

Garcés. — Narracions curtes,

per Galdric del Rosselló.

Noticiari.

FIGVERES

EN
EL
RAM
DE LA
ELEGANCIA
MASCULINA
DIR
PUIG-PARIS
ES
DIR-HO
TOT

ANTIGA CASA
Fills de Josep Massot

Fundada l'any 1850

*ÉS LA PREFERIDA DE LES
SENYORES ELEGANTS*

PER LA SEVA ORIGINALITAT.
PEL SEU BON GUST.
PELS SEUS IMMILLORABLES GÉNERES.
PELS PREUS VERITABLEMENT REDUITS

PLAÇA CONSTITUCIÓ, 25 i 26
FIGUERES

Girona, 14
Figueres

Casa Subirós

camises a mida —

«popelins» i cèfirs per a

extens assortit en percal,

vostè haver rebut un

té el gust d'assabentar a

La Casa Subirós

CASA COMAS

LA CASA DE LES

NOVETATS

CARRER GIRONA, 20

FIGUERES

LA DANSA MÉS BELLA...

POTANTVEU DEL FOMENT DE LA SARDANA DE FIGUERES

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: «CASINO MENESTRAL»

Cal que hi ajudem tots

Unes interessades observacions en algunes de les ballades de sardanes celebrades a la nostra ciutat, ens ha decidit a creure que era del tot necessari que expliquem, verament, el què significa aquella dita tan popular de la nostra dansa.

Incomptables vegades hem sentit a dir i també ho hem llegit de que «a la sardana hi cap tothom». I, es clar, no n'hi ha per a menys. La sardana es aquella bella dansa que admet a tothom, és a dir, sense miraments de classes i estaments. I com a corolari surt de seguida allò de: hi veureu el jove al costat del vell, el pobre estrenyent les mans del ric, l'obrer que fa parella amb la damisel·la enjoiada i elegantment vestida.

Tot això fa de molt bon sentir, és una veritat com un temple, almenys així ens ho sembla. La nostra dansa, no cal dubtar-ne, és una dansa ben bé del poble i per al poble, no s'estableix diferències d'edats ni de situacions. Tanmateix, però, fa una ben marcada distinció. A la sardana no hi ha de mancar-li aquella espiritualitat, aquell seny, que la fa ésser la dansa noble per excel·lència.

Concretem; hi té cabuda tothom a la sardana, sempre, però, que no estigui mancat de seny. No ens hem de fixar si la balladora o ballador de la dreta van més o menys ben abillats que els de l'esquerra, si van calçats amb unes humils espadenyes o bé amb unes luxoses sabates, si porta una senzilla gorra o un flamant capell, però un refinament intel·lectual és d'obligació.

En tota ballada no han d'admetre's a volguer eixamplar cap rotllana aquells que els hi agrada demostrar els seus impulsos brutals i es llencen a tota mena de moviments exòtics, ço que desdiu per complert de la nostra dansa.

Cal també que en l'esforç purificador i reivindicador de la sardana, ultra nosaltres mateixos, ens hi ajudin les balladores, posant-hi un accentuat interès a dansar com és de llei.

Així, doncs, aquests que es creuen, o millor dit, prenen el lloc on s'hi fan ballades per un circ eqüestre, aquests que els veureu fer jocs acrobàtics amb llurs peus, talment com si fossin «clowns» es donaran compte, forçosament, de que fan el ridícul i hauran de plegar veles.

Posem-hi tots una mica d'esforç i potser lograrem que els balladors d'avui siguin vers sardanistes i no uns simples ballarins exhibicionistes.

La millor dansa?

La dansa de casa

Plè de goig, una tarda m'aturo,
tot veient una colla dansar,
una dansa, que al veure-ho murmuro,
sols la balla qui amb cor pot comptar.

Es la dansa que un dia i m'alegra,
tal com faig, al poguer recordar,
féu sentir-me, com mai fou sentida,
la tortura d'haver d'estimar.

Nostres mans com juntura d'un cercle,
tebiejada pel foc dels dos cors,
han quedat ben unides, per sempre,
pel més pur i més gran dels amors.

I per això com per paga d'un deute,
meditant en ma cambra ben sol,
diu-me el cor, pren la ploma i asseu-te,
que amb això hi trobaràs gran consol.

Tots nosaltres que ballem sardanes,
i que atents, quan les toquen, comptem,
som segurs que amb cap més de les danses,
com en ella l'ànima hi posem.

I la dansa que al ser-ne ballada,
necessita quelcom de l'esperit,
al qui balla, fa sortir a la cara,
la noblesa que guarda en son pit.

Cisó.

NOTICIARI

HEM rebut del celebrat músic-compositor En Rafel Martínez-Valls, autor de la gran obra lírica «Cançó d'Amor i de Guerra», una de les seves belles sardanes titulada «Gratitud», la qual passa a formar part del nostre arxiu. Moltes gràcies a l'esmentat compositor per la seva aportació.

PREGUEM a tots els que posseeixin partitures, còpies, publicacions, llibres, revistes i tota mena de programes al·lusius a En Pep Ventura i a la Sardana en general, ens facin la mercè de fer-ne cessió al «Foment» per a què així poguem augmentar força i ben aviat el nostre arxiu.

FA de bon veure el nombre de voluntersos aimants de la sardana que cada dijous assisteixen a l'ensenyament gratuït de sardanes que té lloc en el nostre estatge. Esperem, encara, que es decidiran per volguer-ne aprendre aquells que en moltes ocasions han palesat el desig de saber-ne.

PER haver-ho demanat molts amics i també per a més facilitat dels que amb un gran interès ens hem emprés la tasca d'ensenyament de sardanes, fem constar que des del prop·vinent dijous, dia 12 d'Abril, es farà d'acord amb el següent horari:

De 7 a 8 del vespre: Ensenyament per a senyoretes.

De 9 i mitja a 10 i mitja de la nit: Ensenyament per a joves.

SI hi ha algun soci que vulgui ajudar-nos en les tasques empreses pel «Foment» en l'ensenyament de sardanes, li agraïrem de tot cor pel profitós conreu de la nostra dansa.

PER a commemorar el 53e Aniversari de la mort d'En Pep Ventura, l'«Agrupació Sardanista» de Barcelona celebrà els dies 24 i 25 del prop·passat mes, un festival-homenatge al malaurat compositor. Hi cooperà la nostra valuosa cobla «Antiga Pep» executant un bon enfilall de sardanes totes originals d'En Pep. Ens va plaure moltíssim l'encert d'aquest festival, com ens han de plaure tots els que es facin a la memòria d'En «Pep de la tenora».

ESTEM gestionant d'acord amb el Comitè de Festes de la Sta. Creu, un grandíols festival de la Sardana, que a més d'honorificar-la, per la molta importància que procurarem tinguí, la recaptació líquida anirà destinada a augmentar el fons «Pro-Monument Pep Ventura».

EL dissable, 24 de Març, tinguérem ocasió de poguer assistir a una altra de les vetllades culturals, que amb tant d'encert organitza l'«Obra de Divulgació Cultural» de la nostra ciutat.

Estava confiada aquesta al pulcre escriptor i amic nostre, En J. Puig Pujades, que dissertà sobre el tema: «El romanticisme de Schumann» acompanyat de belles il·lustracions musicals,

que interpretà mestrívolament la simpàtica senyoreta la poetessa Na Carme Montoriol. En resum: que fou un èxit ben esclatant per a ambdós, puix que mantinguéren a l'auditori amb gran atenció durant tota la vetllada, essent diverses vegades aplaudits per la nombrosa concurrència que emplenava el saló d'actes de la Societat Coral Erato.

La nostra enhorabona, doncs, al ben documentat conferenciant i a llur acompanyanta i a l'«Obra de Divulgació Cultural», que amb tant amor treballa pel bé de la cultura a casa nostra.

ES convoca a tots els socis a l'Assemblea General Ordinària que tindrà lloc el dia 19 del corrent, a les 10 de la nit, al nostre estatge, per a tractar dels festeigs a celebrar durant els dies de festes de la Santa Creu i donar a conèixer la situació actual de l'entitat.

D'UN amic de Palamós, ferm entusiasta de la Sardana, hem rebut ço que a continuació transcrivim, que per la relació que té amb el programa de sardanes que s'executà el dia 25 del propassat, al Parc, per la cobla «La Principal de La Bisbal», fa que ho reproduim encara amb major gust.

«El diumenge, dia 11 de març, a la sala de festes del casino «El Port» tingué lloc una selecta audició-concert de sardanes per la cobla «La Principal de La Bisbal».

L'anunci d'aquesta audició havia despertat viu interès pel fet de presentar-se la cobla amb nous elements, i això féu

que molt abans de l'hora anunciada, les deu de la nit, la sala fos invadida d'una gran gentada àvida d'escoltar l'interessant programa que donava a conèixer la cobla.

Melangia.	Tarrides
Somniadora.	Saderra
Tendre col·loqui . . .	Vinyals

Davant dels insistents aplaudiments varen repetir-se la segona i la tercera, resultant una vetllada verament agradable.»

COM a festa inaugural de les moltes festes que el Foment de la Sardana de Barcelona ha preparat per a la celebració del setè aniversari de la seva fundació, el propassat dissabte dia 31 de març, a la nit, tingué lloc al Palau de la Música Catalana un grandíós festival d'art. Hi col·laboraren: la nostra coterània la dansarina Aurea, la primera actriu Carme Boixadors, la professora d'orgue Montserrat Guiu, els eminents mestres Eduard Toldrà i Francesc Pujol i les cobles «Barcelona» i «Emporium» de Barcelona i «La Principal de Bages» de Manresa.

Felicitem al Foment de la Sardana de Barcelona, per l'èxit assolit en aquesta festa, el qual fa augurar-ne de semblants per les altres festes que ha de celebrar durant el mes que cursa.

Aquest portantveu ha passat per la prèvia censura

ARTS GRÁFIQUES TRAYTER, CERVANTES, 13, FIGUERES

**AQUEST PORTANTVEU ES FACILITA AL PREU DE 25 CÈNTIMS
PELS NO SOCIS, A LA "LLIBRERIA BATLLOSERÀ", ENGINEYERS, 3**

Les sardanes en el paisatge

Un hom, de les sardanes, no en té pas l'experiència directa, que és l'experiència del ballador; en tenim, però – deixeu-nos-ho creure – l'experiència de l'espectador, de l'«escoltador». Hi va haver un temps que, per sentir unes sardanes, fèiem dues hores de camí sota un sol que estabellava o estampint el cos al cop abrivat del tramontanal, mastegant pols de carretera o desllorigant-nos els turmells en els relleixos de ribastos i margedes. Arribàvem al lloc de la festa major – de la major o de la petita, ... o de «la Societat», o d'algun dels Sants intermitjos, que tots els pobles en cultiven una bona col·lecció i això prova la seva religiositat i el seu sentit positiu de la vida –; arribàvem al lloc de festa major, compràvem deu cèntims de cacauets per rosegar i ens deixàvem caure a la plaça, sota mateix del catafalc dels músics. I ja hi érem: ja exercíem. Vinga mirar, vinga escoltar i vinga rosegar cacauets. Després fèiem la crítica. I en aquesta funció, de vegades ens hi ajudaven alguns pagesos dels que fèien grup a la nostra vora. Consideràvem les sardanes i comparàvem les cobles, tenora per tenora, flabiol per flabiol. I fins de vegades, per haver insinuat que ens havia agradat més la cobla que havíem sentit tal dia al poble de més amunt o al de més avall, aquells de la localitat, ferits en l'amor propi, ens aixecaven una discussió que feia pressentir un resum a clatellades. Sinó que, com que fèiem nosa als que ballaven, s'acabava deixant-nos-ho córrer i entornant-nos-en cap a casa, carretera avall, amb el cap una mica exaltat sota un clar de lluna que enamorava, o entre la fosca i esperonats per un airet gelat que pessigava les orelles.

I bé, d'aquells puerils però deliciosos anants i vinents ens en pervé el creure – i potser diguem un disbarat – que les sardanes sentides en una plaça de poblet o en un acampat bosquetà, davant d'una esglésiola humil i flanquejades de carros amb botes de vi amb l'aixeta a punt, i de taules de rosquilles, i a la vista de l'escampall de fogons que couen costelles i botifarres, guanyen el cent per cent sobre les sardanes sentides sota els arcs voltàics de la mateixa Rambla figuerenca. Allò te caràcter. Allò és l'Empordà autèntic sense cap veleïtat de lamenqueria. I què han d'èsser les sardanes sinó l'expressió lírica, plàstica i dinàmica de l'Empordà, d'aquesta terra pimpanta que ha trobat l'art de saber prendre bé les tristeses de la vida per a anegar-les en el vi

de la copa de Rabelais? En aquestes típiques i gracioses placetes de llogaret comarcà i, encara més, en aquests camps dels aplecs tradicionals on tot hi és llum i ressonància i bravada vital, l'esclat de la sardana s'hi magnifica joiosament i el cant de les tenores fa penetrar ben bé el sentit musical de l'agre de la terra. Allí les sardanes vibren com a sardanes i no com a diletantismes simfònics o marxés de clica. Allí els balladors, portats per l'embriaguesa de l'aire lliure i l'optimisme del ambient circumdant, prenen aquell toc d'engrescament que els mou a treballar la dansa com si fos una obra de gran estilització artística. I això, pel nostre veure, va bé, perquè resulta més animat. Sobres la manera de ballar les sardanes – i perdoneu aquest ficament de cullerada profana – discrepem dels que opinen que és preferible el «passejat» al «saltironat» per a que la sardana no perdi la seva formalitat de litúrgia o la seva categoria de dansa clàssica i divinal. L'infiltració del greu i el metafísic en la sardana risca, de donar-li l'aspecte de cosa fora de lloc. Totes les danses, tan les antigues com les d'avui, – i la sardana és una dansa com una altra de les que intervingui el poble, una dansa natural i noble, amb una major riquesa d'element simbòlic, això sí –; totes les danses, diem, venen originades per un estat d'alegria interior, anímica, que es resol per la vivacitat de moviments múltiples i harmoniosos del cos de la persona afectada. Aqueix estat d'alegria o de content, es podrà exterioritzar amb les cames o amb els braços o amb altres parts nobles del cos humà, però sempre serà una cosa moguda, animada. La seriositat i l'hieratisme en la dansa, només la podien tenir els egipcis de l'època dels Faraons perquè eren un poble funeral, que és tot el contrari del que sempre ha estat i és el poble empordanès, pare i padrí de la sardana. I consti que no advoquem pas per les grimaces i requillaments de cames que converteixen la sardana en un ball de sant Vito; però ens sembla que un repunteig una mica picat, net i bonic, és més sanitos – espiritualment – fins per a la mateixa sardana que, si hi perd aquell aire de rite de catecúmens que de vegades prenen, hi guanya en graciositat.

Tornem al paisatge. Celebràvem les sardanes de les places de poblet i dels camps d'aplec, tan com per elles en si, per les gotes de pintoresc que en aqueixos ambients les substantiva i les col·loca. Però encara aqueixes sardanes camperoles deixen veure un poc, si voleu, la màcula positivista, prosaica, d'art que per a reixir refistoladament, necessita la sentor del terroç i el picant de les botifarres. Les sardanes més pures, més infoses en la naturalesa ambient, més preses i esperitualitzades per l'ànima augusta i serena del paisatge, fóren unes que en vàrem sentir a Sant Pere de Roda el dia de la Mare de Déu d'Agost de l'any catorze. Aquells dies, al Monestir no hi havia ningú: les festes majors dels pobles i viles del pla, havien retingut als costellaires, als gatzaristes, a tots aquells individus que es troben invariablement per aqueixos llocs d'aforada per a trencar-nos les oracions contemplatives. Ens hauríem pogut, com aquell qui diu ficar a la butxaca la venerable ruïna i endur-nos-la impunement. La soletat hi era enorme; la quietud, imponent. Des de dalt del castellot de Sant Salvador, on hi havíem pujat al caure la tarda, encaballats sobre l'espina dorsal d'aquella península que estrebant-se en Palau Sabardera i el Port de la Selva s'arranca mar endins fins a clavar la proa monstruosa del Cap de Creus, debatíem atabaladament les preocupacions que en nosaltres dúiem respecte la guerra que acabava d'esclatar i ens reportàvem la visió fresca d'aquells trens de mobilitzats francesos que, des de Barcelona, es dirigien a la ratlla de combat per a formar la matèria amb la qual el pagerol de Ribesaltes havia de pastar la victòria de la Marne. Sobre nostre, la gran volta del cel semblava abaixar-se per aplanar-nos la testa; dessota, el mar de blau de seda i el tapís ocre i verd del pla de l'Empordà que el Fluvià i el Muga travessaven de ponent a llevant en dues serpentes llustroses, i la fresca sedant i el daurat vell del sol de crepuscle, tot regalava sensacions de bellesa, de suavitat i de pau. I nosaltres, bocagrocs, sorollàvem la guerra!

I de sobte, allò: aquells sons, aquella música que ens pujava fins allà dalt barrejada amb el salobre del aire, aquelles harmonies llunyanes però tan clares que les compreníem fins en els seus matisos més delicats. Només una cosa com aquella podia, en aquells instants, aturar en sec la nostra descordada xerrameca i fer-nos posar en peu, com estaques plantades en la silueta de la muntanya, per a absorbir amb tots els sentits badats, el cor fet una esponja. Allò era una

sardana que tots la sabíem de cor, perquè amb ella un gran poeta i un gran músic ens havien ensenyat a comprendre l'Empordà, nostre pare immortal. La tocaven a la vila de Roses en les ballades de la festa major, però per a nosaltres aquella sardana sortia de les ones de la mar, dels camps i de les vinyes i dels campanars dels pobles de la plana, i ens arribava purificada de tot greix vulgar per a retornar-nos a la devota admiració d'aquesta terra nostra que, en aquells moments, se'ns ofería en còs i ànima, en síntesi de bellesa. Per la força sentimental d'aquella música que bevíem, l'il·lusió es feia corpòria, la cançó agafava veritat. I sense veure-ho, ho vèiem: emergint mig cos d'en mig les aigües del golf, serpejant els braços nusos i fent la rateta amb els ulls, la sirena deïa: «Pastor, me'n fas neguit!»; i el pastor, tot baixant de Recasens amb un brot de romaní a l'orella i tot adobant-se les pells de les calces, deïa allò altre de: «M'en fas neguit sirena!». I com que la sirena grega no és tan fadosa com l'ondina del Rin que es va deixar pescar per un maligne anacoreta de la riba, i com que el pastor del Pirineu no és precaucionista com l'Ulises que es feia lligar al pal major de la nau per a evitar la temptació, aviat es van trobar i el neguit de l'una es va fondre bonament en el neguit del altre. I les tenores del vent varen tocar un himne nupcial. I bé, d'aqueixos neguits, què volieu que en sortís sinó una cosa tan ben trobada com el pla de l'Empordà que té la fixesa, la sorruderia i el sentit pràctic de la muntanya i, al mateix temps, i en íntim barreig, la mobilitat, la finor, el llunatisme i la gràcia femella de la mar salada? Aquesta «cosa», doncs, expliqueu-vos-la a través dels versos d'En Maragall i de la música d'En Morera, és a dir: en la sardana que tot Catalunya ha cantat en honra i glòria del nostre xiroi país; deixeu que la sardana esclati en el sorral com una rosa roja de la sang del sol, en l'hora que aquest s'escola sobre tots els relleus en una agonia teatral i màgica, i que el pòl·len de la flor es remonti espai amunt per a que s'impregni i es subtilitzi i es sublimi de l'ànima del paisatge. I copseu-ho tot d'un plegat – perfum i miratge, sardana i Empordà – des de dalt de tot de la muntanya de Roda. Si teniu el cor a punt i, sobretot, si sou empordanès, haureu de sentir una de les més inefables emocions que pogueu sentir mai de la vida. Com aquella nostra...

QUIQUET.

LA NOSTRA VEREMA

(MÚSICA DEL MESTRE MORERA).

Des de la volta del camí,
sota del sol que just apunta,
la vinya estesa veig lluí.

Ben prop som ja.
Al clam ardent de nostres cants
que l'aire estén al damunt d'ella
i al feinejar de nostres mans
despertarà.

Apa, minyons, vinguen cançons,
que van més llestos els falçons.
Apa, les mosses, a tresscar,
ja us vagarà de festejar.

Ei, els cistells! Les portadores!
No bobegeu, que el temps se'n val
Si fóssiu tan feinejadores
com amatentes a garrar!

Carrega els matxos! La garnatxa!
Els picapolls! Els moscatells!
Ansia menuí! L'olò emborratxa!
Al trot dringant els cascabells!

Apa, valent,
que ara has de corre més que el vent!
Com branden les feixugues portadores!
Alcem enlaire els curullats cistells.
Per a fer més gentils les vermadores,
amb pàmpols es guarneixin els cabells.

Marxa a la posta el sol. La verema fina.
Tots els camins ressonen de cançons.
- Dom un raïm madur - Te'l donc, fadrina,
si abans comptes els grans fent-me petons.

En la nit acoïxada,
la terra grassa dormirà
mentre en el cup la sang vessada
força i goig per nosaltres devindrà

En les foscors sonores,
reiruny el pas feixuc constant

de la corrua de trepitjadors
que nues fins genoll salten cantant.

Mentre el raïm la seva sang escola
en la gorja del cup bocabadat
com un foll bevedor assedegat,
quina farum bona de most revolat!

Trepitgem fort, ben fort, minyons;
trepitgem, més sens cansar-nos,
que prou sabrem de consolar-nos
alçant enlaire els grans porrons.

Els grans porrons on es veurà
dintre del vidre, enriolada,
la dolça faç de l'estimada.
I el bon gust del vi ens semblarà
tenir sabor de la besada
que allà en la vinya ens va donà.

Cantem la joia d'aquell bes,
que és com el vi de dolç i encès.

Per entremig les pampolades
esclata el bes com un raïm
i foc i mel tan regalades
ambdós alhora ens migpartim.

I corre al punt per nostres venes
i és com un foc i és com un gel,
goig sense fi, eternes penes,
infern que té claror de cel.

Més per copsar-lo esclafaria
mon cor com un raïm sucós
i la sang meva et donaria
com riu de most ben olorós.

Most que ixes de l'entranya beneïda
de la terra, com sang de la ferida,
i ets roig com ella i com ella ardent,
dóna'ns al cor ton alenada brava
perquè la raça mai devingui esclava
i en l'amor fes-la lliure eternament.

AMBROSI CARRION

AL GLORIÓS PEP VENTURA

(HIMNE PLATÓNIC)

A L'AVI ABDON

Avi Pep, Avi Pep que tots us diem l'«Avi»
i, en dir-vos-ho a la boca ens puja un glop de mel
del cor; al capcurull del Canigó un estel
esmola el diamant puríssim del seu glavi
que adés fendia el pit del cel.

—Pel·lícan del ponent ferit i en fusió...!—
Mentre el vi cordial del crepuscle s'escola,
Avi Pep! vers l'estel l'esperit d'un bes se'n vola
de l'Empordà, amb el so del *toc d'oració*
i vos hi besa i s'hi bressola...

Puja a vós en oferta alada el bes de besos;
bes de besos, car, suma el bes de tots els cors!
Avi Pep, Avi Pep, cor-badat com les flors
dins l'estel pur! ungiu els catalans corpresos
de vostra llum que emmela els plors.

Vostra llum de prodigi és melindrosa llum,
i és melodia d'or, rica en nombre i mesura
per qui ritmen els bots dels peus, amb l'alta i pura
música dels estels; i amb bleix de sant perfum,
exhala esperit de formosura.

Vostra llum és un ai! dolcíssim de tenora
que perfora la Mort, car, mai no ha de finir;
penetra'ns, dóna espalme, ensems que un nou respir
de mar i cel infon i, amorós que enamora,
—d'escreix de vida,—ens fa llanguir...

Vostra llum és un dó magnífic del bon Déu
a la gent nostra: els cors ne concerta en l'altura;
llurs festes ennobleix i el pler devé cultura
alada que els instints,—com les feres Orfeu—
depura, adonda i transfigura.

Així, doncs; glòria a vós «Patró de la Sardana»
que el chor del Dioscurs acata reverend!
En les ones del mar i en les ales del vent,
glòria a vos! Vostre buf mou la dansa galana
amb què us corona nostra gent!

I si el nostre jovent mena un pas tan airós
que deslliga d'amor les ales i la brisa;
si són vius monuments en moviment que encisa,
és que en la gràcia llur hi ha el bo i millor de vós,
com un instint alat que hi frisa...

XIU-XIU.

L'AVI PEP

AMB aquests dos mots formats senzillament per tres lletres cadascún, queda expressat tot un món de vida espiritual catalana. Ells són la revelació i comprovació evident de la comprovació de l'àtom minúscul, són la palpable demostració del fet veritat de que la potència creadora no està en la mida sino en la força del seu convingut.

Això em porta a recordar aquell apòleg índic que explica com un pare entregant una fruita al seu fill li va dir: - Parteix-la. Un cop fet li pregunta: Què hi veus? - Una llevor, contestà. - Parteix-la, repetí, dient: - I ara què hi veus? - Res, contestà el noi. Llavors el seu pare digué: - Doncs aquí on no hi veus res hi ha un arbre.

Així En Pep fou com aquella llevor, en la que la infantil intel·ligència de molts dels seus contemporanis, no hi varen saber veure res, fins que després aquella llevor minúscula, si voleu tan com ho és el mot amb que se l'anomena, ha donat ja actualment no sols vida a un arbre, sinó a tota una arbreda esponerosa que cobreix la pàtria i sobreix d'ella.

No s'és feta del tot, encara, la coneixença de la transcendental importància que per el món de l'esperit té el pas

d'aquest home per la terra, ell, l'humil, l'inconegut, bé que admirat per la ingenuïtat popular. féu el seu traspàs sens conèixer i ben segur molt menys sospitar la grandesa de la seva obra de potencial creació. En ella queda marcada una fita inesborrable, que junta tot un perllongat passat amb un present ben ovirador de grandesa que promet un futur encara major.

Ell, el senzill cantaire de l'ànima més íntima del poble, expressada amb la cançó ancestral, no podia ni somniar que els més alts artistes del món musical restessin meravellats de la seva creació i això s'és fet. La Sardana, música i dansa són per voler del geni d'En Pep obra definitiva que no s'esborrarà en el món dels homes que sentin l'art i estimin la bellesa.

Hora és, doncs, que la seva personalitat sia estudiada, analitzada i documentada, per a que els que vinguin i sentin l'ànsia de conèixer bé aquesta genial figura, puguin assodollar el seu esperit i sàpiguen que en el món hi ha un tros de terra nomenada Empordà, on fou obrat aquest miracle i que ell és enclavat a Catalunya.

AURELI CAMPMANY.

DIUMENGE, DIA 22 D'ABRIL

VIGÍLIA DE SANT JORDI

TARDA A DOS QUARTS DE QUATRE

2.ª DE LES BALLADES AL PARC

COBLA EXECUTANT: "LA FILHARMÓNICA" DE NOSTRA CIUTAT

PROGRAMA

L'ANEL·L DE PROMETATGE.	BOU	GERMANOR.	JOAQUIM SERRA
FRÍVOLA	VINYALS	GRATITUD (estrena). .	MARTINEZ-VALLS
CANTS DE L'AVI.	P. VENTURA	RECORDANT	VICENS

AUDICIÓ XVI

En cas de pluja, la ballada es celebrarà a la Plaça de Catalunya (Antiga Plaça del Comerç)

EL PLOR D'EN PEP VENTURA

A Martí Esteve

DIUEN que En Pep Ventura visqué en una època de plena decadència: la sardana havia esdevingut una dansa d'estrets límits geogràfics i es perdia, a més a més, sota la inspiració insubstancial dels motius d'òpera italiana. Aleshores, tot d'una, ve un home humil que anima la nostra dansa amb l'alenada del paisatge i de la cançó popular. Aleshores ve En Pep Ventura i interpreta «El cant dels ocells», per exemple, i escampa el tresor preciós de les seves melodies.

Hom assenyala sovint la feble estructura de moltes sardanes d'En Pep, i algú parla àdhuc d'una tècnica fallada. Però, no és precisament aquesta diàfana ingenuïtat del músic, aquesta poca complicació dels seus temes, el que fa més evident el miracle? En la tenora d'En Pep, Déu posà la remor de les ones de la nostra mar i les herbes de nostres muntanyes. Les melodies d'En Pep Ventura rajaven inconscientment definitives. En elles bategaven les colors i les línies d'un paisatge: hi havia tot l'Empordà emboirat de melangia o resplendent de claror.

Sembla com si en la seva vida empordanesa quotidiana En Pep Ventura recollís tresors inexhauribles de sentiment i de gràcia. Imagineu-vos el mestre sota els porxos daurats de Castelló o embolcallat de la llum de Perelada. Imagineu-vos el animant la tenora prop del Mas Ventós amb la mar de Roses lla baix, o al Port de la Selva, arredossat a l'ombra de Sant Salvador, guaitant la mar amansida pel parpelleig de Venus. Compreneu que l'ordre, l'emoció, la color i la gràcia de l'Empordà eren el doll meravellós que cantaven en la tenora del mestre.

Dolç paisatge empordanès! Dolces tonades: eternes com la cançó del

caragol marí! Un home va agafar-vos amb el seu gest creador i us ha lliurat a tots els catalans. La sardana ha trobat, amb l'obra d'En Pep Ventura, sentit nacional.

Amb un esforç amorós un home va incorporar un paisatge, va traduir-lo musicalment. I amb aquest paisatge va fer vibrar amb extremituds humanes i actuals la vella tradició. Escolteu «El cant dels ocells», o el «Totes volen hereu», o el «Toc d'oració» i endevinareu la tradició i el paisatge encarnats per un home genial, dramatitzats pel seu temperament. Talment un nou Sant Francesc, En Pep Ventura parla amb els ocells i amb totes les coses naturals.

Fóra molt interessant intentar de reconstruir la vida del mestre. Una biografia d'En Pep Ventura, on fos recollida la seva activitat de cada dia, on fossin contades les pures anècdotes de les seves caminades per l'Empordà.

Mentrestant susciteu la imatge del mestre plorós. Recordem el plor d'En Pep Ventura, quan tocava la tenora damunt l'empostissat d'una plaça de poble. Tothom sap aquesta llegenda del músic que plorava en interpretar les seves sardanes. Plorava de pura emoció? Era la força del paisatge que el feia esclatar en llàgrimes? Era la dolça fusió de la dansa i del cant amb la llum?

Valdrà més que veiem en aquest plor la joia de l'home que crea. En Pep Ventura potser pressentia que aquells porxos i aquelles pedres i les corbes dels monts llunyans, prenen una nova vida amb l'alè de la seva tenora. En el plor d'En Pep Ventura, recreador de paisatges, hi havia alhora la fecunda dolor de la mare i la inefable joia paternal.

TOMÁS GARCÉS.

Narracions curtes

El músic qui omplia el bot

Això era en terres de l'Empordà. Tots sabem – al menys per referències – la imponent magestat de la tramuntana, quan amb la seva impetuositat avasalladora fa vinclar els arbres i desferma les cabelleres.

I heu's aquí que hi havia un músic que sempre romania tancat a casa, mentre l'altre gent passejava per la vila. Tan sols sortia ell el dia que feia tramuntana.

Hom ha fet un defingut estudi dels avantatges i inconvenients que té el caminar quan fa vent i no ha pogut esbrinar el perquè d'aquesta particularitat.

Com a perfectes ciutadans, hem trobat que pesen més els inconvenients que els avantatges i, per poc que podem, quan fa vent romanem a casa.

Es innegable la impressió de sublimitat que ens produeixen la ventada i la pluja; però per a gaudir d'aquesta grandesa hem d'ésser a sopluig.

El contemplar des de darrera els vidres d'un balcó com un xàfec neteja el carrer; el veure l'aigua com lisca tumultosa per la via del tramvia; sentir el bramular sonor de vent que passa; albirar l'arbre qui es doblega a la seva força és aleshores cosa delicadament bella: pot inclús inspirar-nos algun poema grandiloqüent. I si a això s'hi barreja la delectança de veure l'home que se li tomba el paraigua i aquell altre que li fuig el barret i la feina de donzella qui vol aguantar les faldilles en la seva posició natural, el nostre gaudi serà complet.

Més el prendre-hi part com a espectador és molt diferent d'ésser-ne actor. Una cosa és poguer fruir de les como-

ditats d'una casa comfortable i una altra és rebre tot un ruixat a l'esquena o – fins prescindint de la pluja – caminar més depressa del que voleu si el vent us vé de darrera o haver de romandre gaire aturats si us vé de cara.

I si situem l'escena en plè camp, al cim d'una muntanya o a la vora d'un riu, encara la molèstia devé més grossa, car no tenia el conhort d'un amorós sopluig que pugui arrecerar-vos en un cas extrem.

Així, doncs, aquell músic de l'Empordà qui sols sortia en dies de tramuntana, devia fer-ho solament per una genialitat seva que mai havíem arribat a entendre. I a fe que ens interessava, Perquè era home de talent i no concebíem en ell un acte fet perquè si Quin mòbil devia ésser el seu?

I heu's aquí un dia vàrem sortir amb ell; no cal dir si feia vent! S'encasquetà un barret vell fins a les orelles – la gorra li havia sigut injustament arrabassada pel vent un altra dia – i a caminar s'ha dit!

Al cap d'una bona estona trobàrem un bon pagès. L'home féu cara de no saber-se avenir de que fóssim a fora per gust amb aquell temps i féu immediatament la pregunta que mai ens havíem atrevit a etzibar:

– Com és que surts amb aquest dia?

– Veuràs: jo com que toco el fiscorn haig de fer provissió de vent; vaig a omplir el bot, vet-ho-aquí!

GALDRIC DEL ROSSELLÓ.

GORRES

LES DE MÉS NOVETAT
LES MILLORS
LES MÉS ECONÓMIQUES

AL PREU MAXIM DE
5 PESSETES

*SEMPRE LES DARRERES
NOVETATS A PREUS REDUITS*

PARAROLS

MONTURIOL, 9 LASAUCA, 13

LLIBRERIA CANET

*DIARIS
REVISTES
LLIBRES*

AIMANTS DE LA
NOSTRA DANSA:

COMPREU

«COM ES BALLA
LA SARDANA»

DE N'AURELI CAMPMANY

PANTEONS

LÁPIDES

Marbristeria Artística

D'EN

JOAN PINEDA

RUTLLA, 11

FIGUERES

LO MÉS SELECTE EN

Novetats per a Senyora

HO EXHIBEIXEN
CONSTANTMENT ELS

NOUS MAGATZEMS MASSOT

CASA PREDILECTA DE LES
SENYORES DE BON GUST

MONTURIOL, 16 : CAAMAÑO, 15

PREU FIXE

FONTDECABA

ES EL SASTRE QUE VOS
VESTIRÀ AMB ELEGANCIA
I ECONOMIA VERITABLE.

CONVENCEU-VOS-EN
VISITANT-LO EN EL SEU
SALÓ-DESPATX, EXCLUSIU
PER A LA MIDA, DEL
CARRER JOAN MARAGALL,
3 i 5, PRIMER PIS

FIGUERES

EMPORIVM

CAFÉ-BAR

D'EN *NARCIS ROGET*

.....

EMPLAÇAT EN EL MÉS BELL LLOC
DE LA RAMBLA DE FIGUERES

TELÉFON NÚM. 167

EN LA ESPLÉNDIDA TERRASSA
HI FRUIREU LES MILLORS HORES
DE PLACIDESA

BON CAFÉ — APERITIUS I LICORS
DE GRAN MARCA — REFRESCOS DE
TOTES CLASSES — «SANDWICHES»
OLIVES FARCIDES, ETC., ETC.

SERVEI ACURAT

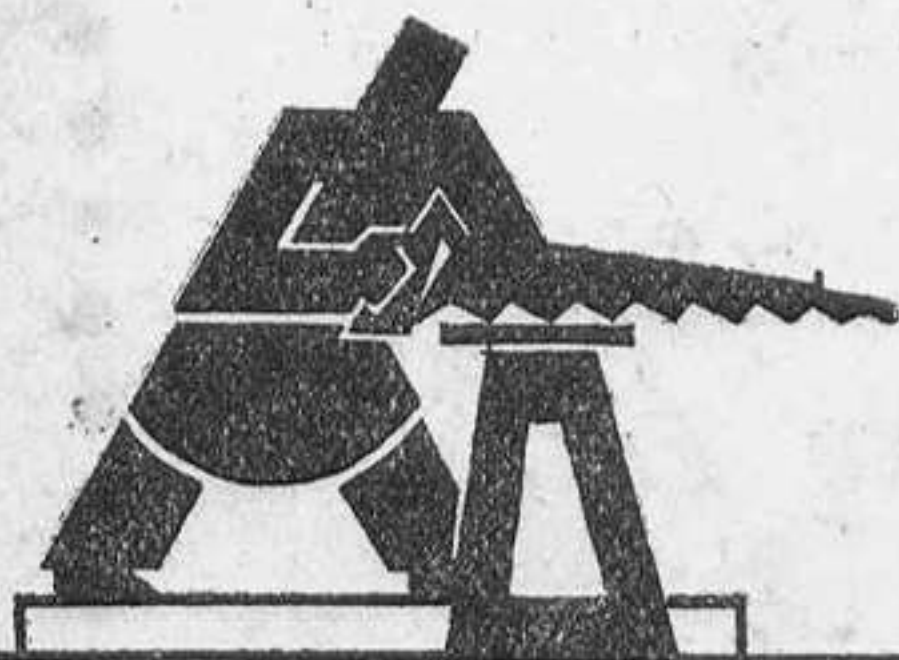
MOBLES VILANOVA

ESTIL
MODERN
EPOCA

— FIGUERES —

mv

CONSTRUCCIO ESPECIAL
DELS
TALLERS DE LA CASA